

ਸਿੱਖ
ਆਪਣੀ ਕਬਯੋ ਬਾਚ **ਬੇਨਤੀ** ॥ **ਚੋਪਈ** ॥
ਭਲਾ ਕਿਸ ਅੱਗੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

ਯਾ

ੴ

ਦੇਵੀ ਦੁਰਗਾ ਅਗੇ ?

ਯਾ

ੴ ਅਗੇ ?

ਅਤੇ

ਇਸ ਦੇ ਕਰਤਾ । . . ਕੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਹਨ?
ਪੜ੍ਹ ਕੇ, . . . ਤੁਸੀਂ ਕਰੋ, ਫੈਸਲਾ ।

“ਕਬਯੋ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ **ਚੋਪਈ** ॥ ਦੇ ਕਰਤਾ । . . ਕੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਹਨ?” ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਆਮ ਸਿੱਖ ਲਈ । ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਆਮ ਸਿੱਖ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕੋਈ ਅਜੀਬ ਗਲ ਨਹੀਂ; ਕਿ “ਅੱਜਕਲ ਦੇ ਨਵੇਂ ਭੜਾਕੂਆਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨ ਕੋਈ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ, ਤੇ ਨ ਬਾਤ ਦਾ; ਐਵੇਂ ਹੀ ਹਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਤੇ ਕਿੰਤੂ ਪੰਤੂ ਕਰਕੇ ਖੌਰੂ ਜਿਹਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੋਸ਼ ਗਲ ਤੇ ਵੀ, ਚੋਪਈ ਦੇ ਉਪਰ ਸਾਫ਼ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਅਖੱਰ ‘**ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥ ਪਾ: ੧੦ ॥**’ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੇ । ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ?”

ਬੱਸ ਇਹ ਹੀ ਹਨ, ਉਹ ਅਖੱਰ ‘**ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥ ਪਾ: ੧੦ ॥**’ ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ **ਏਥੇ ਨਹੀਂ** ਹਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੰਤਵ ਲਈ **ਇਸ ਖਾਸ ਥਾਂ** (ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨ ਦੇ ਆਖਰੀ **ਚਰਿਤ੍ਰ# ੪੦੪** ਵਿਚ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਿ ਇਹ **ਚੋਪਈ ਇਕ ਅਟੁਟਵਾਂ ਅੰਗ** ਹੈ) ਬੜੀ ਹੀ ਉਸਤਾਦੀ ਨਾਲ ਪਸਾਏ ਹੋਏ ਹਨ । ਅਤੇ ਬੱਸ, ਉਹ ਹੈ ਇਹ ਉਸਤਾਦੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਖੱਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਬਾਕੀ ਹੋਰਾ ਫੇਰੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਦਸਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨ ਰਾਹੀਂ, **ਜਨਾਨੀਆਂ** ਅਤੇ **ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਬੇਇਜ਼ਤੀ** ਤੇ ਭੰਡੀ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁਲਦੇ ਹਨ । ਅਤੇ **ਚੋਪਈ** ਤੇ ਕਥਿਤ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਕਰਤਾ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਬਣਾ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? - - - ਤੇ ਬਾਕੀ ਹੈ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਝੁਝੂ ਬਣਨ ਦੀ ਹਿਸਟਰੀ ।

ਕਬਯੋ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ **ਚੋਪਈ** ॥ ਦੇ ਕਰਤਾ । . . ਕੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਹਨ?

ਸਿਰਲੇਖ: . . . ਕਬਯੋ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਦਾ

ਓ) ਵਰਤਮਾਨ . . . SGPC, ਅਤੇ ਕਈ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ :

ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥ ਪਾ: ੧੦ ॥ ਕਬਯੋ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ ਚੋਪਈ ॥

ਹਮਰੀ ਕਰੋ ਹਾਥ ਦੈ ਰੱਛਾ ॥ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਚਿਤ ਕੀ ਇਛਾ ॥ ਤਵ ਚਰਨਨ ਮਨ ਰਹੈ ਹਮਾਰਾ ॥ ਅਪਨਾ ਜਾਨ ਕਰੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਾ ॥੧॥ . . .

ਅ) (ਕਥਿਤ) ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਮੁਤਾਬਿਕ : . . . (ਕਥਿਤ-ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ: ਪਨਾ ੧੩੮੬)

ਪੰਨਯ ਪੰਨਯ ਲੋਗਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ॥ ਦੁਸਟਨ ਦਾਹ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜਾ ॥ ਅਖਲ ਭਵਨ ਕੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰੇ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨਿ ਮੁਹਿ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ॥ ੩੭੬ ॥ ਕਬਯੋ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਹਮਰੀ ਕਰੋ ਹਾਥ ਦੈ ਰੱਛਾ ॥ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਚਿਤ ਕੀ ਇਛਾ ॥ ਤਵ ਚਰਨਨ ਮਨ ਰਹੈ ਹਮਾਰਾ ॥ ਅਪਨਾ ਜਾਨ ਕਰੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਾ ॥੩੭੭॥ . . .

ਨੋਟ ਕਰੋ ਜੀ :

੧) ਕਿ ‘(ਕਥਿਤ) ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਮੁਤਾਬਿਕ, ‘ਕਬਯੋ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ ਚੋਪਈ ॥’ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੋਈ . . . ‘ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥ ਪਾ: ੧੦ ॥’ . . . ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਲ # ੧: . . . ਵਰਤਮਾਨ (SGPC, ਅਤੇ ਕਈ ਸਿਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ) ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ . . . ‘ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥ ਪਾ: ੧੦ ॥’ . . . ਦੇ ਸਬਦ ਕਿਥੋਂ ਆ ਗਏ ? ਜਦ ਕਿ (ਕਥਿਤ) ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ, ਇਹ ਸਬਦ, ਇਸ ਚੋਪਈ ਦੇ ਕਿਧਰੇ ਲਾਗੇ ਸ਼ਾਗੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ।**

** (ਪਰ ਹਾਂ, ਕੋਈ ੫੭੯ ਸਫੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਫਾ ੮੦੯ ਤੇ ਇਸ ਵਰਗੇ ਸਬਦ . . . ‘ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਉਤੀ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥ ਅਬ ਪਖਯਾਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਲਿਖਯਤੇ ॥ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ੧੦ ॥’ . . . ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ । ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ (੧੦੦ ਮੀਲ ਲਾਂਭੇ) ਸਬਦਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ, ਚੋਪਈ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ “ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥ ਪਾ: ੧੦ ॥ ਕਬਯੋ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ ਚੋਪਈ ॥” ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰੋਣਾ ਠੀਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ । ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨ (ਬੀਬੀਆਂ, ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ, ਬਗੈਰ ਨਾਮ ਲਏ, ਬੜੇ ਚਲਾਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਜ ਕੇ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ) ਰਚਨਾ ਵੀ ਠੀਕ ਸਮਝਣੀ ਪਵੇਗੀ । ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵਨੰਗੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ;

ਇਸ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ, ਕਵੀ ਰਾਮ (ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਥਾ ਸਤਾਵੀ ਰਾਮ ਕਬਿ ਉਚਰੀ ਹਿਤ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥ ਚਰਿਤ੍ਰ ੧੮, ੮੩੫) ਅਤੇ ਸਯਾਮ (ਇਹ ਬਿਧਿ ਛਲਿ ਪਿਰ ਮਾਤ ਕਹ ਗਈ ਮਿਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਗ । ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਪੂਰਨ ਭਯੋ ਤਬ ਹੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ।੧੦।੧॥ ਚਰਿਤ੍ਰ ੪੦੦, ਪਨਾ ੧੩੫੫) ਦੇ, (a) ਇਸ਼ਟ ਅਤੇ (b) ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ, (c) ਇਸ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਹੀ ਤਸਵੀਰ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੈ ।

a) (ਇਸ਼ਟ) . . . “ਸਵਯਾ ॥ (ਹੋ ਦੁਰਗਾ/ਕਾਲੀ) ਮੁੰਡ ਕੀ ਮਾਲ ਦਿਸਾਨ ਕੇ ਅੰਬਰ ਬਾਮ ਕਰਯੋ ਗਲ ਮੈ ਅਸ ਭਾਰੀ ॥ ਲੋਚਨ ਲਾਲ ਕਰਾਲ ਦਿਪੈ ਕੋਊ ਬਿਰਾਜਤ ਹੈ ਅਨਿਯਾਰੋ ॥ ਛੂਟੇ ਹੈ ਬਾਲ ਮਹਾ ਬਿਕਰਾਲ ਬਿਸਾਲ ਲਸੈ ਰਦ ਪੰਤਿ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥ ਛਾਡਤ ਜਵਾਲ ਲਏ ਕਰ ਬਯਾਲ ਸੁ ਕਾਲ ਸਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਤਿਹਾਰੋ ॥੧੭॥” (ਕਥਿਤ-ਦਗ: ੮੧੦)

b) (ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ) ਅਤੇ, ਪਖਯਾਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦੇ ਚਰਿਤ੍ਰ (੧੬-ਪੰਨਾ ੮੨੯, ੧੮-ਪੰਨਾ ੮੩੫, ੨੧-ਪੰਨਾ ੮੩੮, ੨੨-ਪੰਨਾ ੮੮੩, ਅਤੇ ੨੩-ਪੰਨਾ ੮੮੩) ਮੁਤਾਬਿਕ; ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਸੇ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਦੇ ਇਕ ਰਾਇ ਨਾਮ ਦੇ ਵਾਸੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ।

ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ੧੬ ਮੁਤਾਬਕ, ਰਾਇ (ਨੋਟ: ਦੇਖਦੇ ਜਾਓ, ਚਲਾਕ ਲੇਖਕ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਵਲ ਹੈ), ਇਕ ਛਜੀਆ ਨਾਮ ਦੀ ਬੇਸਵਾ ਨਾਲ ਅਟੀ ਸਟੀ ਰਲਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸੱਦੇ ਤੇ ਅਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਖਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਤੇ ਛਜੀਆ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਗਏ ਨੌਕਰਾਂ ਚਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਕੇ, ਛਜੀਆ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੰਦ ਮਾਨਣ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ ਆਦਿ ਮੰਗਵਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਤੇ ਫਿਰ ਕਾਮ ਕ੍ਰਿਤਾ ਤੇ ਗਲ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਵਕਤ ਕਾਮ ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਜਿਹੇ ਮਾਰਦਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਛਜੀਆ ਗੁਸੇ ਹੋ ਕੇ “ਚੋਰ ਚੋਰ” ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ । ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕਠੇ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰਕੇ, ਰਾਇ ਉਥੋਂ ਕੁਟ ਖਾਣੇ ਬਚ ਕੇ ਭਜਦਾ ਹੈ । ਤੇ ਲੁਕ ਛੁਪ ਕੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ, ਕਨਾਂ ਨੂੰ ਹਥ ਲਾਕੇ, ਮੁੜ ਕੇ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕਸਮ ਖਾਂਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਇਸ ਬ੍ਰਤਾਂਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਸਦਾ ।

ਪਰ ਆਦਤ ਤੋਂ ਮਜਬੂਰ, ਮੁੜ ਕੇ ਫਿਰ **ਚਰਿਤ੍ ੨੨** ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਹੀ **ਰਾਇ** (ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕੰਢੇ, ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਵਾਸੀ, ਕਾਹਲੂਰ ਦੇ ਠਾਉ, ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਾਖਾ ਦਾ ਨੇਤਾ) ਇਕ ਹੋਰ **ਨੂਪ ਕੋਅਰਿ** ਨਾਮੀ ਜਨਾਨੀ ਦੇ ਸਦੇ ਤੇ, ਛਜੀਆ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਵਾਂਗ ਹੀ ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਦੇ ਘਰ, ਅਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਕ ਮੰਗਤੇ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿਚ ‘ਭਗੋਤੀ ਭਗੋਤੀ’ ਕਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ **ਧੁਸ ਦੇ ਕੇ ਵੜ ਕੇ**, ਸਿਧਾ ਬੈਠ ਰੂਮ ‘ਚ ਜਾ ਕੇ ਮੰਗਤੇ ਵਾਲੇ ਕਪੜੇ ਲਾਹ ਕੇ ਸਾਹੀ ਕਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਅਦਿ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਗੇ ਵਾਂਗ ਹੀ, ਜਦ ਕਾਮ ਕੀੜਾ ਦਾ ਵੇਲਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਮੁੜ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੇ ਹੀ ਨਖਰੇ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬੇਬਸੀ ਦੇ ਲੈਕਚਰ ਜਹੇ (**ਸੁਧਿ ਜਬ ਤੇ ਹਮ ਧਰੀ ਬਚਨ ਗੁਰ ਦਏ ਹਮਾਰੇ ॥ ਪੂਤ ਇਹੈ ਪ੍ਰਨ ਤੋਹਿ ਪ੍ਰਨ ਜਬ ਲਗ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ॥ ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਕੇ ਸਾਬ ਨੇਹੁ ਤੁਮ ਨਿੱਤ ਬਵੈਯਹੁ ॥ ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੀ ਸੇਜ ਭੂਲਿ ਸੁਪਨੇ ਹੂੰ ਨ ਜੈਯਹੁ ॥੫੧॥ . . .**) ਝਾੜਨ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬੋਰ ਹੋ ਕੇ ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਉਸ ਨੂੰ ਠਿੱਠ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ “ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕਾਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਲਤ ਬਲਿਓਂ ਦੀ ਲੰਘ।” ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ **ਰਾਇ** ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿ “ਲੱਤ ਬਲਿਓਂ ਤਾਂ ਉਹ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਨਮਰਦ ਹੋਵੇ। ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਨਾਨੀ ਸਾਹੀ ਰਾਤ, ਵਜਾਉਣੀ ਨ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ।”

***** ਸਪੈਸ਼ਲ ਨੋਟ:** . . . ਮੋਹਰਬਾਨੀ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਗੱਲ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨ ਉਕਿਓ, ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਬਹੁਤ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਈ ਉਹ ਸਿੱਖ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬੇਸਮਝ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਇਜ਼ਤ ਵਾਂਗ, **ਰਾਮ ਅਤੇ ਸਯਾਮ** ਦੇ, ਹੋਰਾਫੇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਚਲਾਕੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਤੀਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਨਾਲ ਵਿਧੇ ਹੋਏ, ਇਕ ਮਹਾਂ ਬੂਝੂਆਂ ਦਾ ਟੋਲਾ ਬਣੇ ਪਏ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੀ, ਆਮ ਯਾ ਦੀਰਘ ਸੋਚਣ ਯਾ ਖੋਜ ਬਿਰਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਜਿੰਦਾ ਲਾ ਕੇ, ਅਤੇ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਵੀ ਸਮਝਣ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਲ ਰਖਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਕਥਿਤ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸਯਾਮ ਦੇ ਚਮਚੇ ਬਣ ਕੇ, ਉਨਾਂ ਦੇ ਭੌਉਕੇ ਬਣੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ।

ਮਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਰਾਮ ਅਤੇ ਸਯਾਮ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਸਤਾਦੀ ਨਾਲ ਭਰੇ, ਬੜੇ ਚਮਕੀਲੇ ਤੇ ਦਿਲ ਖਿਚੂ ਚੌਗੇ ਦੀਆਂ ਤੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ (***** ਸੁਧਿ ਜਬ ਤੇ ਹਮ ਧਰੀ ਬਚਨ ਗੁਰ ਦਏ ਹਮਾਰੇ ॥ ਪੂਤ ਇਹੈ ਪ੍ਰਨ ਤੋਹਿ ਪ੍ਰਨ ਜਬ ਲਗ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ॥ ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਕੇ ਸਾਬ ਨੇਹੁ ਤੁਮ ਨਿੱਤ ਬਵੈਯਹੁ ॥ ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੀ ਸੇਜ ਭੂਲਿ ਸੁਪਨੇ ਹੂੰ ਨ ਜੈਯਹੁ ॥੫੧॥*****), ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ **ਕਈ ਸਿੱਖ** ਇਨਾਂ ਰਾਮ ਤੇ ਸਯਾਮ ਜੋੜੇ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਕਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ; . . . a) ਆਪਣੇ **ਲੇਖਾਂ, ਲੇਕਚਰਾਂ, ਜਾਂ ਕਰਿਤਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ** ਬਣਾ ਕੇ; . . . ਅਤੇ b) ਸਿੱਖ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ **ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ** ਵਿਚ, ਬੜਾ ਲੂਣ ਮਸਾਲਾ ਲਾ ਕੇ, ਇਨਾਂ ਸਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ (**ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਦਿਤੀ ਹੋਈ**) **ਵਿਆਹਕ ਮੱਤ** ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸਥਾਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਚਾਰਦੇ ਹਨ।

ਅਤੇ ਕਈ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ (ਜਾਣੇ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣੇ), ਇਸ **ਅਸਲ ਅਸਲੀਆਤ ਦੀ ਸਚਾਈ** ਬਾਰੇ, ਇਹ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਣ ਦਿੰਦੇ। ਕਿ ਇਹ ਅਖੌਰ, ਅਸਲ ਵਿਚ (ਕਥਿਤ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ੧੬,੨੧,੨੨,ਅਤੇ ੨੩) ਦੇ ਇਕ **ਰਾਇ** ਨਾਮੀ ਕਾਲਪਨਿਕ ਪਾਤਰ, ਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ, ਇਕ ਸਿਰੇ ਦਾ ਜਨਾਨੀ ਬਾਜ਼, ਨਸ਼ਈ, ਜੁਤੀਆਂ ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਬਚ ਕੇ ਭੱਜਣ ਵਾਲਾ, ਸਿਰੇ ਦਾ ਬੂਝੇਬਾਜ਼, ਧੋਬੇਬਾਜ਼, ਦੱਲਾ, ਬਲੈਕੀਆ, ਅਤੇ ਕਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ। . . . ਜੋ ਕਿ ਇਕ ‘**ਰਾਮ ਅਤੇ ਸਯਾਮ**’ ਲਿਖਾਰੀ ਜੋੜੀ ਦੀ ਬੜੀ ਤੀਬਰ ਬੁਧੀ ਦੀ ਉਪਜ ਹਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ, ਉਨਾਂ ਨੇ ਕਈ ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਸਮਝ ਸਿੱਖ ਬੂਝੂਆਂ ਨੂੰ, ਭੁਲੇਖਾ ਪਾ ਕੇ, ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਵਾਉਣ ‘ਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਰਾਇ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਵੇਂ **ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ** ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਸਿਰੇ ਦਾ ਬੂਝ ਹੈ।

ਸੋ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ, ਛਜੀਆ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇਥੇ ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਵੀ ਗੁਸੇ ‘ਚ ਆ ਕੇ “ਚੋਰ ਚੋਰ” ਦੀ ਰੌਲੀ ਪਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੇ ਲੋਕ (ਚਰਿਤ੍ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਿਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ **ਕਈ ਸਿਖ ਵੀ ਹਨ**) ਇਕਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਅੰਧੇਰੇ ਵਿਚ ਰਾਇ ਦੇ ਥਾਂ, ਭੁਲੇਖੇ ਨਾਲ ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਪੁਟ ਕੇ, ਤੇ ਪਗ ਉਤਾਰ ਕੇ, ਉਸ ਦੀ ਚੰਗੀ ਛਿਤਰ ਪਰੇਡ ਕਰਦੇ ਹਨ। **ਜੋਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਰਾਇ ਦੀ ਹੋਣੀ ਸੀ।** ਪਰ **ਰਾਇ** ਇਸ ਰੌਲੇ ਗੌਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ **ਪਨੀ ਤੇ ਪਾਮਰੀ (ਜੁਤੀ ਤੇ ਰੋਸ਼ਮੀ ਸ਼ੌਲ)** ਪਿਛੇ ਛੁਪ ਕੇ ਭਜਣ ‘ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਡੇਰੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਕੁੱਤੇਖਾਣੀ ਬਾਰੇ, ਛਜੀਆ ਕਾਂਡ ਵਾਂਗ ਹੀ, ਦਸਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ।

ਫਿਰ **ਚਰਿਤ੍ ੨੩-ਸਫਾ ੮੮੩** ਮੁਤਾਬਿਕ, ਦੂਸਰੇ ਹੀ ਸਵੇਰੇ, ਉਠਦੇ ਸਾਰ, ਰਾਇ ਆਪਣਾ ਦੀਵਾਨ ਲਾਕੇ, **ਬੂਠ ਬੋਲਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ** ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਕਲ ਕੋਈ ਚੋਰ ਮੇਰੀ **ਜੁੱਤੀ ਤੇ ਸ਼ੌਲ** ਚੋਰੀ ਕਰ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਉਸ ਚੋਰ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਧੀ ਸਵਰਗ ਦੀ ਟਿਕਟ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ, ਸਵੇਰੇ ਹੀ, ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਰਾਤ ਵਾਲੇ ਚੋਰ ਦੀ **ਜੁੱਤੀ ਤੇ ਸ਼ੌਲ** ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਟੰਗ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿ ਇਹ **ਜੁੱਤੀ ਤੇ ਸ਼ੌਲ, ਕਲ ਰਾਤ ਵਾਲਾ ਚੋਰ, ਭਜਣ ਵੇਲੇ ਪਿਛੇ ਛੁਪ ਗਿਆ ਹੈ।** ਗਲ ਕੀ, ਰਾਇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣ ਕੇ, ਸਿਖ **ਨੂਪ ਕੋਅਰਿ** ਦੇ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਣੇ ਜੁੱਤੀ ਤੇ ਸ਼ੌਲ ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਕਿ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਅਤੇ ਰਾਇ ਤੋਂ ਡਰੀ ਹੋਈ ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਦਾ ਡਰਦੀ ਦਾ ਦਿਲ ਧੱਕ ਧੱਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬੋਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਮਹੌਲ ਵਿਚ **ਰਾਇ ਭਰੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਫਿਰ ਹੋਰ ਬੂਠ ਬੋਲਦਾ ਹੋਇਆ ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਤੇ ਜੁੱਤੀ ਤੇ ਸ਼ੌਲ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਪੁਛਦਾ ਹੈ।** ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰਾਇ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਤੇ

ਸ਼ੈਲ ਕਿਉਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਡਰਦੀ ਹੋਈ ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਕੁਝ ਵੀ ਬੋਲ ਨ ਸਕੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਰਾਇ ਆਪਣੇ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਗਲ ਕਰਾਂਗੇ।

ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਆਪਣੀ ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ; . . . 1) ਰਾਇ ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਕੋਲੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ . . . 2) ਨੂਪ ਕੋਆਰ ਦੇ ਭਰਾ (ਜਿਸ ਨੇ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ, ਭੁਲੇਖੇ ਨਾਲ, ਰਾਏ ਦੇ ਥਾਂ ਬਹੁਤ ਜੁਤੀਆਂ ਖਾਣ) ਹਿਤ, ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿਚੋਂ ਛੱਡਵਾ ਕੇ, ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਨਾਨੀਆਂ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਇਦਾ, ਅਤੇ. . . 3) ਨੂਪ ਕੋਆਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਦ ੨੦,੦੦੦ ਰੁਪਈਆ ਦੇਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਅਜਕਲ ਦੇ ਲਖਾਂ (ਰੁਪਏ ਨਹੀਂ) ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

c) ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਰਿਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਮ: . . . ਜੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਵੀ ਰਾਮ ਨੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ੧੮, ਵਿਚ ਇਸ ਤਰਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। . . . (ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਥਾ ਸਤਾਵੀਂ ਰਾਮ ਕਥਿ ਉਚਰੀ ਹਿਤ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥ ਚਰਿਤ੍ਰ ੧੮, ੮੩੫)। ਅਤੇ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਵੀ ਸਯਾਮ ਨੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ੪੦੦, ਵਿਚ ਇਸ ਤਰਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। . . . (ਇਹ ਬਿਧਿ ਛਲਿ ਪਿਰ ਮਾਤ ਕਹ ਗਈ ਮਿਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਗ। ਕਥਿ ਸਯਾਮ ਪੂਰਨ ਭਯੋ ਤਬ ਹੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ। ੧੦।੧॥ ਚਰਿਤ੍ਰ ੪੦੦, ਪਨਾ ੧੩੫੫) ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ; * ਚਰਿਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਕਰਤਾ (ਕਵੀ) ਕਥਿ ਰਾਮ ਅਤੇ ਕਥਿ ਸਯਾਮ ਹਨ। ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਚਲਾਕ ਦੁਸ਼ਮਣ, ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮਨਵਾਈ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਆਉ ਕਦੀ ਨ ਭੁਲੀਏ ਕਿ ਇਸ ਕਥਿਤ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਗੁਰੂ 'ਨਾਨਕ ਯਾ ਗੋਬਿੰਦ' ਦੀ ਛਾਪ ਇਕ ਵੇਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਜਿਥੇ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਕਰਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸਯਾਮ ਦੀਆਂ ਛਾਪਾਂ ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ;

d) “ਕਬਯੋ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਹਮਰੀ ਕਰੋ ਹਾਥ ਦੇ ਰਛਾ. . .” ਜੋ ਕਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਾਖਯਾਨ ਦੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ੪੦੪ ਦਾ ਅਟੁਟਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕਰਤਾ ਵੀ ਕਥਿ ਰਾਮ ਅਤੇ ਕਥਿ ਸਯਾਮ ਹਨ। ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸੋ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ, ਜੇ ਕੋਈ ਸਿਖ, ਅਜ ਕਲ ਦੇ ਗੁਤਕਿਆਂ ਚੋਪਈ ਦੇ ਅਗੇ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਿਰਫ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਲਿਖੇ “ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥ ਪਾ: ੧੦ ॥” ਦੇ ਝਾਂਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਇਸ ‘ਕਬਯੋ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ ਚੋਪਈ ॥’ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਿਤ੍ਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ, ਉਸ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਜੇ ਕੋਈ ਉਸ ਦੀ ਅਕਲ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ ਲਾਵੇ!

(ਨੋਟ ੧; ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਰਿਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਸਰਲ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਆਪ ਨੇ ਪੜਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਰੂਪ ਇਸ ਲਿਖਤ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।)

(ਨੋਟ ੨: ਵਰਤਮਾਨ ਚੋਪਈ ਦੀਆਂ ਪਉੜੀਆਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਰ ਕਿਉਂ? ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਲਈ? ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਗੁਰੂ ਕਿਤ੍ਰ ਹੈ। ਤਾਂ ਕੀ ਸਾਡੇ ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨੰਬਰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ? ਸਾਫ ਜਵਾਬ ਹੈ: ਨਹੀਂ)

ਚਰਿਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਰੂਪ:

(ਚਰਿਤ੍ਰ ੧੬, ੮੨੯)

ੳ) ਪਲੋਟ: ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵਸਦੇ ਰਾਇ ਨਾਮੀ (ਇਕ ਪ੍ਰਸਿਧ ਮਨੁੱਖ) ਦਾ, ਛਜੀਆ ਨਾਮ ਦੀ ਵੇਸਵਾ ਨਾਲ ਅਟੀ ਸਟੀ ਰਲਾ ਕੇ, ਅਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ॥

ਤੀਰ ਸਤੁਦ੍ਰਵ ਕੇ ਹੁਤੋਂ ਰਹਤ ਰਾਇ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਦਰਬ ਹੇਤ ਤਿਹ ਠੌਰ ਹੀ ਰਾਜਮਨੀ (ਛਜੀਆ ਬੇਸਵਾ) ਇਕ ਆਇ ॥੧॥ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਰਹੀ ਹਾਰਿ ਕਰਿ ਰਾਇ ਮਿਲਯੋ ਨਹਿ ਆਇ ॥ ਏਕ ਚਰਿਤ੍ਰ ਤਬ ਤਿਨ ਕੀਯੋ ਬਸਿ ਕਰਬੋ ਕੇ ਭਾਇ ॥੬॥

(ਛਜੀਆ ਨੇ:) ਬਸਤ੍ਰ ਸਭੈ ਭਗਵੈ ਕਰੇ ਧਰਿ ਜੁਗੀਆ ਕੇ ਭੇਸ ॥ ਸਭਾ ਮਧਯ ਤਿਹ ਰਾਇ ਕੋ ਕੀਨੋ ਆਨਿ ਅਦੇਸ ॥੭॥ ਅੜਿਲ॥

(ਰਾਇ ਨੇ:) ਤਿਹ ਜੁਗਿਯਹਿ ਲਖਿ ਰਾਇ ਰੀਝਿ ਚਿਤ ਮੈ ਰਹਯੋ ॥ ਜਾਤੇ ਕਛੁ ਸੰਗ੍ਰਹੋ ਮੰਤ੍ਰ ਮਨ ਮੋ ਚਹਯੋ ॥ ਤਿਹ ਗ੍ਰਿਹਿ ਦੀਯੋ ਪਠਾਇਕ ਦੂਤ ਬੁਲਾਇਕੇ ॥ ਹੋ ਕਲਾ ਸਿਖਨ ਕੇ ਹੇਤ ਮੰਤ੍ਰ ਸਮਝਾਇਕੇ ॥੮॥

(ਰਾਇ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ): ਚਲਿ ਸੇਵਕ ਜੁਗੀਆ ਪਹਿ ਆਵਾ ॥ ਰਾਇ ਕਹਯੋ ਹੋ ਤਾਹਿ ਜਤਾਵਾ ॥ ਕਛੂ ਮੰਤ੍ਰ ਮੁਰ ਈਸਹਿ ਦੀਜੈ
ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਾਨਿ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਭ ਕੀਜੈ ॥੯॥

(ਛਜੀਆ ਦਾ ਜਵਾਬ): ਪਹਰ ਏਕ ਲੋ ਛੋਰਿ ਦ੍ਰਿਗ ਕਹੀ ਜੋਗਯਹਿ ਬਾਤ ॥ ਲੈ ਆਵਹੁ ਰਾਜਹਿ ਇਹਾਂ ਜੋ ਗੁਨ ਸਿਖਯੋ ਚਹਾਤ
॥੧੦॥ ਆਰਧ ਰਾਤ ਬੀਤੇ ਜਬੈ ਆਵੈ ਹਮਰੈ ਪਾਸ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੋਰਖ ਕੀ ਮਯਾ ਤੇ ਜੇਹੈ ਨਹੀ ਨਿਰਾਸ ॥ ੧੧॥

(ਰਾਇ ਦਾ ਛਜੀਆ ਕੋਲ ਆਉਣਾ): ਚੌਪਈ ॥ ਸੇਵਕ ਤਾਸੋ ਜਾ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰ ਬੀਤੇ ਸੁ ਜਗਾਯੋ ॥ ਤਾ (ਅਧੀ
ਰਾਤ ਤੋ ਬਾਦ) ਜੁਗੀਯਾ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿ ਲੈ ਆਯੋ ਹੋਰਿ ਰਾਇ ਤ੍ਰਿਯ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥੧੨॥

(ਛਜੀਆ): ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜਾ ਸੋ ਆਇਸੁ ਕਹੀ ਦੀਜੈ ਲੋਗ ਉਠਾਇ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਅਛਤ ਪੁਹਪ ਆਛੋ ਸੁਰਾ ਮੰਗਾਇ ॥੧੩॥

(ਰਾਇ ਨੇ): ਤਬ ਰਾਜੈ ਤੇਸੋ ਕੀਆ ਲੋਗਨ ਦਿਯਾ ਉਠਾਇ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਅਛਤ ਪੁਹਪ ਆਛੋ ਸੁਰਾ ਮੰਗਾਇ ॥੧੪॥
ਤਬ ਰਾਜੈ ਅਪਨੇ ਸਭਨ ਲੋਗਨ ਦਿਯਾ ਉਠਾਇ ॥ ਆਪੁ ਇਕੋਲੈ ਹੀ ਰਹਿਯੋ ਮੰਤ੍ਰ ਹੇਤ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੧੫॥

(ਛਜੀਆ ਨੇ) ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਜੋਗੀ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਤਵ ਭੇਤਨ ਹਿਤ ਭੇਖ ਬਨਾਯੋ ॥ ਅਬ ਮੇਰੇ ਸੰਗ ਭੋਗ ਕਮੈਯੈ ॥
ਆਨ ਪੀਯਾ ਸੁਭ ਸੇਜ ਸਹੈਯੈ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਨ ਤਰਫਤ ਤਮ ਮਿਲਨ ਕੋ ਬਿਰਹ ਬਿਕਲ ਭਯੋ ਅੰਗ ॥ ਸੇਜ ਸੁਹੈਯੈ ਆਨ
ਪਿਰ ਆਜ ਰਮੋ ਮੁਹਿ ਸੰਗ ॥੧੭॥

(ਛਜੀਆ ਦਾ ਡਰਾਵਾ ਤੇ ਰੌਲਾ ਪਉਣਾ): ਭਜੇ ਬਧੈਹੋ ਚੋਰ ਕਹਿ ਤਜੇ ਦਿਵੈਹੋ ਗਾਰਿ ॥ ਨਾ ਤਰ ਸੰਕ ਬਿਸਾਰਿ ਕਰਿ ਮੋਸੋ
ਕਰਹੁ ਬਿਹਾਰ ॥੧੮॥ ਚੋਰ ਚੋਰ ਕਹਿ ਉਠੀ ਸੁ ਅੰਗਨ ਜਾਇਕੈ ॥ ਤ੍ਰਾਸ ਦਿਖਾਯੋ ਤਾਹਿ ਮਿਲਨ ਹਿਤ ਰਾਇ ਕੈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਕਹੀ
ਤ੍ਰਿਯ ਆਇ ਬਾਤ ਸੁਨ ਲੀਜੀਯੈ ॥ ਹੋ ਅਬੈ ਬਧੈਹੋ ਤੋਹਿ ਕਿ ਮੋਹਿ ਭਜੀਯੈ ॥੧੯॥

(ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕਠੇ ਹੋਣਾ): ਚੋਰ ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਲੋਗ ਪਹੁੰਚੈ ਅਇਕੈ ॥ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਯੋ ਸੋਤ ਉਠੀ ਬਰਾਇਕੈ ॥ ਗਏ ਧਾਮ
ਤੇ ਕਹਯੋ ਮਿਤ੍ਰ ਕੋ ਕਰ ਪਕਰਿ ॥ ਹੋ ਅਬੈ ਬਧੈਹੋ ਤੁਹਿ ਕਿ ਮੈਸੋ ਭੋਗ ਕਰਿ ॥੨੦॥

(ਰਾਇ): ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬੈ ਰਾਇ ਚਿਤ ਕੋ ਬਿਖੈ ਐਸੋ ਕੀਯਾ ਬਿਚਾਰ ॥ ਚਰਿਤ ਖੇਲਿ ਕਛੂ ਨਿਕਸਿਯੈ ਇਹ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਸਾਰ ॥੨੧॥
ਭਜੋ ਤੀ ਇੱਜਤ ਜਾਤ ਹੈ ਭੋਗ ਕਿਯੋ ਧ੍ਰਮ ਜਾਇ ॥ ਕਠਿਨ ਬਨੀ ਦੁਹੂੰ ਬਾਤ ਤਿਹ ਕਰਤਾ ਕਰੈ ਸਹਾਇ ॥੨੨॥ ਪੂਤ ਹੋਇ ਤੋ
ਭਾਂਡਵਹ ਸੁਤਾ ਤੋ ਬੇਸਯਾ ਹੋਇ ॥ ਭੋਗ ਕਰੇ ਭਾਜਤ ਧਰਮ ਭਜੇ ਬੰਧਾਵਤ ਸੋਇ ॥੨੩॥

(ਰਾਇ ਦਾ ਡਰ ਕੇ ਭਜਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਾ ਲਗਣ ਦੇਣਾ): ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਇ ਭੱਜਯੋ ਤ੍ਰਿਯ ਮੱਤ
ਕਰਿ ਸਾਠਿ ਮੁਹਰ ਦੈ ਤਾਹਿ ॥ ਆਨਿ ਬਿਰਾਜਿਯੋ ਧਾਮ ਮੈ ਕਿਨਹੂੰ ਨ ਹੋਰਯੋ ਵਾਹਿ ॥੨੪॥

(ਰਾਇ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲੈਣਾ): ਅਤਿਲ ॥ ਤਬੈ ਰਾਇ ਗ੍ਰਹਿ ਆਇ ਸੁ ਪ੍ਰਣ ਐਸੋ ਕੀਯੋ ॥ ਭਲੇ ਜਤਨ ਸੋ ਰਾਖਿ ਧਰਮ ਅਬ ਮੈ
ਲਿਯੋ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਖੇਰਿ ਹੋ ॥ ਹੋ ਆਨ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕਹ ਬਹੁਰਿ ਨ ਕਬਹੂੰ ਹੋਰਿਹੋ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਵਹੈ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਤ
ਦਿਨ ਤੋ ਬਯਾਪਤ ਮੋਹਿਯ ਮਾਹਿ ॥ ਤਾਂ ਦਿਨ ਤੇ ਪਰ ਨਾਰਿ ਕੋ ਹੋਰਤ ਕਬਹੂੰ ਨਾਹਿ ॥੨੬॥੧॥

(ਚਿਰਤ੍ ੧੮, ੮੩੫)

ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਥਾ ਸਤਾਵੀ ਰਾਮ ਕਬਿ ਉਚਰੀ ਹਿਤ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਕਥਾ ਬੰਧਨ ਨਿਮਿਤ ਮਨ ਮੈ ਕਹਯੋ ਉਪਾਇ ॥

(ਚਿਰਤ੍ ੨੧, ੮੩੮)

ੳ) ਪਾਤ੍ਰ: ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਸੇ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਦੇ ਵਾਸੀ: . . . ਰਾਇ (ਇਕ ਪ੍ਰਸਿਧ ਮਨੁਖ), ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ (ਕਿਸੇ ਧਨਾਡ ਦੀ ਜਨਾਨੀ), ਤੇ ਮਗਨ ਦਾਸ (ਵਿਚੋਲਾ):

ਤੀਰ ਸਤੁੱਦ੍ਵ ਕੇ ਹੁਤੋ ਪੁਰ ਅਨੰਦ ਇਕ ਗਾਂਉ ॥ ਨੇਤ੍ਰ ਤੁੰਗ ਕੇ ਢਿਗ ਬਸਤ ਕਾਹਲੂਰ ਕੇ ਠਾਉ ॥੩॥ ਤਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸਾਖਾ ਬਹੁਤ ਆਵਤ ਮੇਦ ਭਵਾਇ ॥ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਮੁਖਿ ਮਾਂਗ ਬਰ ਜਾਤ ਗ੍ਰਹਿਨ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੪॥ ਏਕ ਤ੍ਰਿਯਾ (ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ) ਧਨਵੰਤ ਕੀ ਤੋਨ ਨਗਰ (ਅਨੰਦ ਪੁਰ) ਮੈ ਆਨਿ ॥ ਹੋਰਿ ਰਾਇ (ਕੌਣ?) ਪੀਤਤ ਭਈ ਬਿਧੀ ਬਿਰਹ ਕੇ ਬਾਨ ॥੫॥ ਮਗਨ ਦਾਸ (ਵਿਚੋਲਾ) ਤਾਕੋ ਹੁਤੋ ਸੋ ਤਿਨ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥ ਕਛੁਕ ਦਰਬ ਤਾਕੋ ਦਿਯੋ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਬੁਨਾਇ ॥੬॥ ਨਗਰ ਰਾਇ ਤੁਮਾਰੋ ਬਸਤ ਤਾਹਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ਮੋਹਿ ॥ ਤਾਹਿ ਮਿਲੇ ਦੋਹੇ ਤੁਝੈ ਅਮਿਤ ਦਰਬ ਲੈ ਤੋਹਿ ॥੭॥

ਅ) ਮਗਨ ਦਾ ਰਾਇ ਕੋਲ ਜਾਣਾ:

ਮਗਨ ਲੋਭ ਧਨ ਕੇ ਲਗੇ ਆਨਿ ਰਾਵ (ਰਾਇ) ਕੇ ਪਾਸ ॥ ਪਰਿ ਪਾਇਨਿ ਕਰ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕਿਯ ਅਰਦਾਸਿ ॥੮॥ ਸਿਖਯੋ ਚਹਤ ਜੋ ਮੰਤ੍ਰ ਤੁਮ ਸੋ ਆਯੋ ਮੁਰ ਹਾਥ ॥ ਕਹੈ ਤੁਮੈ ਸੁ ਕੀਜਿਯਹੁ ਜੁ ਕਛੁ ਤੁਹਾਰੇ ਸਾਥ ॥੯॥

ੲ) ਰਾਇ ਦਾ ਮੰਗਤੇ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿਚ, ਭਗੌਤੀ ਭਗੌਤੀ ਕਰਦੇ, (ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ) ਦੇ ਘਰ ਧੁਸ ਦੇ ਕੇ ਵੜਨਾ:

ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਚਲਯੋ ਧਾਰਿ ਆਤੀਤ (ਮੰਗਤਾ) ਕੋ ਭੇਸ ਰਾਈ (ਰਾਇ) ॥ ਮਨਾਪਨ ਬਿਖੈ ਸ੍ਰੀ ਭਗੌਤੀ ਮਨਾਈ ॥ ਚਲਯੋ ਸੋ ਤਤਾ ਕੋ ਫਿਰਯੋ ਨਾਹਿ ਫੇਰੇ ॥ ਧਸਯੋ ਜਾਇਕੈ ਵਾ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਡੇਰੇ ॥੧੦॥

ਸ) (ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ) ਵਲੋਂ ਰਾਇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ; ਹੁਕਾ, ਪਾਨ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ:

ਚੌਪਈ ॥ ਲਖਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਾਹਿ ਸੁ ਭੇਖ ਬਨਾਯੋ ॥ ਫੂਲ (ਨੋਟ: ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੁਕੇ ਦੀ ਚਿਲਮ ਦੀ ਅੰਗਿਆਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਫੂਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ) ਪਾਨ ਅਰ ਕੈਫ (ਸ਼ਰਾਬ) ਮੰਗਾਯੋ ॥ ਆਗੇ ਟਰਿ ਤਾਕੋ ਤਿਨ ਲੀਨਾ ॥ ਚਿਤ ਕੋ ਸ਼ੋਕ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਦੀਨਾ ॥੧੧॥

ਹ) ਰਾਇ ਦਾ ਸਿਧਾ ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਦੇ ਬੈਠਰੂਮ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠ ਤੇ ਬੈਠਣਾ, ਕਪੜੇ ਬਦਲਨੇ, ਤੇ ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਛਾ ਪ੍ਰਗਟੋਈ:

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰਿ ਬਹੁ ਮੋਲ ਕੋ ਅਤਿਬ ਭੇਸ ਕੋ ਡਾਰਿ ॥ ਤਵਨ ਸੇਜ ਸੋਭਿਤ ਕਰੀ ਉਤਮ ਭੇਖ ਸੁਧਾਰਿ ॥੧੨॥

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ:) ਤਬ ਤਾਸੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਯੋ ਕਹੀ ਭੋਗ ਕਰਹੁ ਮੁਹਿ ਸਾਥ ॥ ਪਸੁਪਤਾਰਿ (ਕਾਮ) ਦੁਖ ਦੈ ਘਨੋ ਮੈ ਬੇਚੀ ਤਵ ਹਾਥ ॥੧੩॥

ਕ) ਛਜੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਾਲਾ ਮੰਤ੍ਰ ਟਰਿਕ ਮੁੜ ਕੇ?

ਰਾਇ ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਨਾਹੀ ਠੋਰ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਲੈਨ ਆਯੋ ਹੁਤੋ ਭਈ ਔਰ ਕੀ ਔਰ (ਨੋਟ: ਕੀ ਗਲ? ਜਿਹੜਾ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਛਜੀਆ ਬੇਸਵਾ ਦੇ ਘਰ ਮੰਤ੍ਰ ਲੈਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਜਾ ਕੇ, ਕਨਾਂ ਨੂੰ ਹਥ ਲਾ ਕੇ ਭਜਣਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਉਹ ਭੁਲ ਗਿਆ? ਅਤੇ ਹੁਣ ਮੁੜ ਫੇਰ ਉਹੀ ਨਖਰੇ?) ॥੧੪॥

ਖ) ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਦੇ ਬੈਠਰੂਮ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਬਾਤਾਂ:

(ਰਾਇ:) ਕਹਯੋ ਤੁਹਾਰੇ ਮਾਨਿ ਭੋਗ ਤੋਸੇ ਨਹਿ ਕਰਿਹੋ ॥ ਕੁਲਿ ਕਲੰਕ ਕੇ ਹੇਤ ਅਧਿਕ ਮਨ ਭੀਤਰ ਡਰਿਹੋ ॥ ਛੋਰਿ ਬਯਾਹਿਤਾ ਨਾਰਿ ਕੇਲ ਤੋਸੇ ਨ ਕਮਾਉ ॥ ਧਰਮ ਰਾਜ ਕੀ ਸਭਾ ਠੌਰ ਕੈਸੇ ਕਰਿ ਪਾਉ ॥੧੫॥

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ:) ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਮਾਤੁਰ ਹਵੈ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯਾ ਆਵਤ ਨਰ ਕੇ ਪਾਸ ॥ ਮਹਾ ਨਰਕ ਸੋ ਡਾਰਿਯੋ ਦੈ ਜੋ ਜਾਨ ਨਿਰਾਸ ॥੧੬॥ . . .

(ਰਾਇ:) ਛਾਡਿ ਯਰਾਨਾ ਬਾਲ ਖਯਾਲ ਹਮਰੇ ਨਹਿ ਪਰਿਯੋ ॥ ਕਹੀ ਸੁ ਹਮ ਸੋ ਕਹੀ ਬਹੁਰਿ ਯਹ ਕਹਯੋ ਨ ਕਰਿਯੈ ॥ ੧੬॥

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਦਾ ਚੈਲੰਜ:) ਯੋ ਕਹੀ ਭੋਗ ਮੋਸੋ ਪਿਯ ਕਰਿਯੈ ॥ ਪਰੇ ਨ ਨਰਕ ਕੋ ਬੀਚ ਅਧਿਕ ਚਿਤ ਮਾਹਿ ਨ ਡਰਿਯੋ ॥ ਨਿੰਦ ਰਿਹਾਰੀ ਲੋਗ ਕਹਾ ਕਰਿ ਕੋ ਨਿਸ ਮੁਖ ਕਰਿ ਹੈ ॥ ਤ੍ਰਾਸ ਤਿਹਾਰੋ ਸੋ ਸੁ ਅਧਿਕ ਚਿਤ ਭੀਤਰ ਡਰਿ ਹੈ ॥੧੭॥ ਤੋ ਕਰਿ ਹੈ ਕੋਊ ਨਿੰਦ ਕਛੁ ਜਬ ਭੇਦ ਲਹੈਗੇ ॥ ਜੋ ਲਖਿ ਹੈ ਕੋਊ ਬਾਤ ਤ੍ਰਾਸ ਤ੍ਰਾਸ ਤੋ ਮੋਨਿ ਰਹੈਗੇ ॥ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਮਿਤ੍ਰ ਰੁਚਿ ਸੋ ਰਤਿ ਕਰਿਯੋ ॥ ਹੋ ਨਾ ਤਰ ਛਾਡੋ ਟਾਂਗ ਤਰੇ ਅਬਿ ਹੋਇ ਨਿਕਰਿਯੋ ॥੧੮॥

(ਰਾਇ ਦਾ ਜਵਾਬ:) ਦਾਂਗ ਤਰੇ ਸੋ ਜਾਇ ਕੇਲ ਕੈ ਜਾਹਿ ਨ ਆਵੈ ॥ ਬੈਠਿ ਨਿਛੁੰਸਕ ਰਹੈ ਰੈਨਿ ਸਿਗਰੀ ਨ ਬਜਾਵੈ ॥
ਬਧੇ ਧਰਮ ਕੇ ਮੈ ਨ ਭੋਗ ਤੁਹਿ ਸਾਥ ਕਰਤ ਹੋ ॥ ਜਗ ਅਪਜਸ ਕੇ ਹੇਤ ਅਧਿਕ ਚਿਤ ਬੀਚ ਡਰਤ ਹੋ ॥੨੯॥

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ:) ਕੋਟਿ ਜਤਨ ਤੁਮ ਕਰੋ ਭਜੇ ਬਿਨ ਤੋਹਿ ਨ ਛੋਰੋ ॥ ਗਹਿ ਆਪਨ ਪਰ ਆਜ ਸਗਰ ਤੋ ਕੋ ਨਿਸ ਤੋਰੋ ॥

ਰਾਇ ਬਾਚ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਛਤ੍ਰਿ ਕੇ ਧਾਮ ਦਿਯੋ ਬਿਧਿ ਜਨਮ ਹਮਾਰੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਜਗਤ ਕੇ ਬੀਚ ਕਿਯੋ ਕੁਲ ਅਧਿਕ ਉਜਾਰੋ ॥
ਬਹੁਰਿ ਸਭਨ ਮੈ ਬੈਠਿ ਅਪ ਕੋ ਪੂਜ ਕਹਾਊ ॥ ਹੋ ਰਮੋ ਤੁਹਾਰੇ ਸਾਥ ਨਚਿ ਕੁਲ ਜਨਮਹਿ ਪਾਊ ॥੩੦॥

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ:) ਕਹਾ ਜਨਮ ਕੀ ਬਾਤ ਜਨਮ ਸਭ ਕਰੇ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਰਮੋ ਨ ਹਮ ਸੋ ਆਜੁ ਐਸ ਘਟਿ ਭਾਗ ਹਮਾਰੇ ॥ ਬਿਰਹ
ਤਿਹਾਰੇ ਲਾਲ ਬੈਠਿ ਪਾਵਕ ਮੋ ਬਰਿਯੋ ॥ ਹੋ ਪੀਵ ਹਲਾਲਲ ਆਜ ਮਿਲੇ ਤੁਮਾਰੇ ਬਿਨ ਮਰਯੈ ॥੩੧॥

ਦੁਹਰਾ॥ ਰਾਇ ਡਰਿਯੋ ਜਉ ਦੈ ਮੁਖੈ ਭਗਵਤਿ ਕੀ ਆਨ ॥ ਸੰਕ ਤਿਆਗ ਯਾਸੋ ਰਮੋ ਕਰਿਹੋ ਨਰਕ ਪਯਾਨ ॥੩੨॥

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ:) ਚਿਤ ਕੋ ਸ਼ੋਕ ਨਿਵਰਤ ਕਰਿ ਰਮੋ ਹਮਾਰੇ ਸੰਗ ॥ ਮਿਲੇ ਤਿਹਾਰੇ ਬਿਨ ਅਧਿਕ ਬਯਾਪਤ ਮੋਹਿ ਅਨੰਗ ॥੩੩॥

(ਰਾਇ:) ਨਰਕ ਪਰਨ ਤੇ ਮੈ ਡਰੋ ਕਰੋ ਨ ਤੁਮ ਸੋ ਸੰਗ ॥ ਤੋ ਤਨ ਮੋ ਤਨ ਕੈਸਉ ਬਯਾਪਤ ਅਧਿਕ ਅਨੰਗ ॥੩੪॥

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ:) ਤਰੁਨ ਕਰਯੋ ਬਿਧਿ ਤੋਹਿ ਤਰੁਨਿ ਹੀ ਦੇਹ ਹਮਾਰੋ ॥ ਲਖੋ ਤੁਮੈ ਤਨ ਆਜ ਮਦਨ ਬਸਿ ਭਯੋ ਹਮਾਰੋ ॥ ਮਹ
ਕੋ ਭਰਮ ਨਿਵਾਰਿ ਭੋਗ ਮੋਰੇ ਸੰਗਿ ਕਰਿਯੈ ॥ ਨਰਕ ਪਰਨ ਤੇ ਨੈਕ ਅਪਨ ਚਿਤ ਬੀਚ ਨ ਡਰਿਯੈ ॥੩੫॥

(ਰਾਇ:) ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੂਜ ਜਾਨਿ ਕਰ ਜੋ ਤਰਨਿ ਮੁਰਿਕੈ ਕਰਤ ਪਯਾਨ ॥ ਤਵਨਿ ਤਰੁਨਿ ਗੁਰ ਤਵਨ ਕੀ ਲਾਗਤ ਸੁਤਾ ਸਮਾਨ
॥੩੬॥ ਛੰਤ ॥ ਕਹਾ ਤਰੁਨਿ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨੇਹ ਨਹਿ ਓਹ ਨਿਬਾਹਹਿ ॥ ਏਕ ਪੁਰਖ ਕੋ ਛਾਡਿ ਔਰ ਸੁੰਦਰ ਨਰ ਚਾਹਹਿ ॥ ਅਧਿਕ
ਤਰਨ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਤਰੁਨਿ ਜਾਸੋ ਹਿਤ ਕਰਹੀ ॥ ਹੋ ਤੁਰਤ ਮੂਤ੍ਰ ਕੋ ਧਾਮ ਨਗਨ ਆਗੇ ਕਰਿ ਧਰਹੀ ॥੩੭॥

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ:) ਦੋਹਰਾ॥ ਕਹਾਂ ਕਰੋ ਕੈਸੇ ਬਚੋ ਹ੍ਰਿਦੈ ਨ ਉਪਜਤ ਸ਼ਾਂਤ ॥ ਤੋਹਿ ਮਾਰਿ ਕੈਸੇ ਜਿਯੋ ਬਚਨ ਨੇਹ ਕੇ ਨਾਤ ॥੪੦॥

(ਰਾਇ:) ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਇ ਚਿਤ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਇਹਾਂ ਸਿਖ ਕੋਊ ਨ ਹਮਾਰੋ ॥ ਯਾਹਿ ਭਜੇ ਮੇਰੇ ਧ੍ਰਮੁ ਜਾਈ ॥ ਭਾਜਿ ਚਲੋ
ਤ੍ਰਿਯ ਦੇਤ ਗਹਾਈ ॥੪੧॥ ਤਾ ਤੇ ਯਾ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰੋ ॥ ਚਰਿਤ ਖੇਲਿ ਯਾਕੋ ਪਰਹਰੋ ॥ ਬਿਨ ਰਤਿ ਕਰੈ ਤਰਨਿ ਜਿਯ ਮਾਰੈ ॥
ਕਵਨ ਸਿੱਖਯ ਮੁਹਿ ਆਨਿ ਉਬਾਰੈ ॥੪੨॥

॥੪੩॥ . . . ॥੪੪॥ . . . ਰਾਇ: ਵਲੋ ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਲੇਈ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ । ਪਰ,

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ:) ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਹੁਰ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਹ ਰਾਇ ਸੋ ਯੋ ਬਚ ਕਹਿਯੋ ਸੁਨਾਇ ॥ ਆਜ ਭੋਗ ਤੋਸੋ ਕਰੋ ਕੈ ਮਰਿ ਹੋ ਬਿਖੁ
ਖਾਇ ॥੪੬॥

(ਰਾਇ:) ਬਿਸਿਖ ਬਰਾਬਰਿ ਨੈਨ ਤਵ ਬਿਧਨਾ ਧਰੇ ਬਨਾਇ ॥ ਲਾਜ ਕੋਚ ਮੋਕੋ ਦਯੋ ਚੁਭਤ ਨ ਤਾਂ ਆਇ ॥੪੭॥

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ:) ਬਨੇ ਠਨੇ ਆਵਤ ਘਨੇ ਹੋਰਤ ਹਰਤ ਗਿਆਨ ॥ ਭੋਗ ਕਰਨ ਕੋ ਕਛੁ ਨਹੀ ਡਹਕੂ ਬੇਰ ਸਮਾਨ ॥੪੮॥

(ਰਾਇ:) ਪੰਨਯ ਬੇਰ ਹਮ ਤੇ ਜਗਤ ਨਿਰਖਿ ਪਥਿਕ ਕੋ ਲੇਤ ॥ ਬਰਬਸ ਖੁਯਾਵਤ ਫਲ ਪਕਰਿ ਜਾਨ ਬਹੁਰਿ ਘਰ ਦੇਤ
॥੪੯॥

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ:) ਅਟਪਟਾਇ ਬਾਤੈ ਕਰੈ ਮਿਲਯੋ ਚਹਤ ਪਿਯ ਸੰਗ ॥ ਮੈਨ ਬਾਨ ਬਾਲਾ ਬਿਧੀ ਬਿਰਹ ਬਿਕਲ ਭਯੋ ਅੰਗ
॥੫੦॥

(ਰਾਇ:) ਛੰਤ॥ ਸੁਧਿ ਜਬ ਤੇ ਹਮ ਧਰੀ ਬਚਨ ਗੁਰ ਦਏ ਹਮਾਰੇ ॥ ਪੂਤ ਇਹੈ ਪ੍ਰਨ ਤੋਹਿ ਪ੍ਰਨ ਜਬ ਲਗ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ॥ ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਨੇਹੁ ਤੁਮ ਨਿੱਤ ਬਢੈਯਹੁ ॥ ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੀ ਸੇਜ ਭੂਲਿ ਸੁਪਨੇ ਹੂੰ ਨ ਜੈਯਹੁ ॥੫੧॥ ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੇ ਭਜੇ ਸਹਸ ਬਾਸਵ ਭਗ ਪਾਏ ॥ ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੇ ਭਜੇ ਚੰਦ੍ਰ ਕਾਲੰਕ ਲਗਾਏ ॥ ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੇ ਹੋਤ ਸਸਿ ਦਸ ਸੀਸ ਗਵਾਯੋ ॥ ਹੋ ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੇ ਹੋਤ ਕਟਕ ਕਵਰਨ ਕੋ ਘਾਯੋ ॥੫੨॥ ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੇ ਨੇਹੁ ਛੁਰੀ ਪੈਨੀ ਕਰਿ ਜਾਨਹੁ ॥ ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੇ ਭਜੇ ਕਾਲ ਬਿਯਾਪਯੋ ਤਨ ਕਿਮਾਨਹੁ ॥ ਅਧਿਕ ਹਰੀਫੀ ਜਾਨਿ ਭੋਗ ਪਰ ਤਿਯ ਜੋ ॥ ਹੋ ਅੰਤ ਸਵਾਨ ਕੀ ਮਿਤ੍ਰ ਹਾਥ ਲੋਡੀ ਹੀ ਮਰਹੀ ॥੫੩॥ ਬਾਲ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਤਿਯ ਆਵਹਿ ॥ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਬਰ ਮਾਂਗਿ ਜਾਨਿ ਗੁਰ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵਹਿ ॥ ਸਿੱਖਯ ਪੁਤ੍ਰ ਤਿਯ ਸੁਤਾ ਜਾਨਿ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਧਰਿਯੈ ॥ ਜੋ ਕਹੁ ਸੁੰਦਰਿ ਤਿਹ ਸਾਥ ਗਵਨ ਕੈਸੇ ਕਰ ਕਰਿਯੈ ॥੫੪॥

(ਨੋਟ ੧:-) ਬਗੈਰ ਖੋਜੇ, ਅਤੇ ਬਗੈਰ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ, ਸਾਡੇ ਕਈ ਪਿਛ-ਲਗ ਵੀਰ, ਆਪਣੀ ਅਣਜਾਣਤਾ ਵਸ, ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ, ਉਪਰ ਲਿਖੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਵੇਲੇ, ਬੜਾ ਵਿਸਥਾਰ ਭਰਪੂਰ ਧੁਣ ਮਸਾਲਾ ਲਾਕੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਭੁਲੇਖੇ ‘ਚ ਪੜਦੇ ਹਨ । ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਨ ‘ਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਫੂਕ ਮਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । “ਕਿ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ।”

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਸਚ ਹੀ ਗੁਰੂ ਕਿੱਤ ਹਨ ? ਯਾ ਕਿਸੇ ਚਤਰ ਲੇਖਕ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ? ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ, ਉਹ ਚਤਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ “ਮਿਠੇ ਮਹੁਰੇ” ਦਾ ਗੋਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸਿਖਾਂ ਦਾ ਮੋਜੂ ਉਡਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਅਤੇ, ਜਿਸ ਮਹੁਰੇ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਕਾਰਣ, ਇਹ ਲੇਖਕ, ਕਈ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ, ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲਗਣ ਦੇ ਰਿਹਾ । ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਨਾਲ, ਬਗੈਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਾਂ ਲਏ, ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦੁਆ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦਾ ਹੀਰੋ, ਇਕ ਛੁਟੜ ਜਨਾਨੀਆਂ ਪਿਛੇ ਘੁਮਣ ਵਾਲਾ, ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਚੋਰ ਚੋਰ ਦਾ ਰੋਲਾ ਪੁਆ ਕੇ ਜੁਤੀਆਂ ਖਾਣੋ ਬਚ ਕੇ ਭਜਣ ਵਾਲਾ, ਅਤੇ ਰਜ ਕੇ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ **ਰਾਇ**, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਹੀ ਹੈ, ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ॥ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵਧ ਸਿਤਮ ਦੀ ਗਲ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਕਈ ਸਿਖ ਤਾਂ, ਇਸ ਲੇਖਕ ਦੇ ਸਿਰਫ ਜਾਂਸੇ ‘ਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਫਸੇ ਹੋਏ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹਿਮੈਤੀ ਵੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ॥)

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ:) ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਕੋਧਿਤ ਤਿਯ ਭਈ ॥ ਜਰਿ ਬਰਿ ਆਨ ਟੂਕ ਹਵੈ ਗਈ ॥ ਅਬ ਹੀ ਚੋਰਿ ਚੋਰਿ ਕਹਿ ਉਠਿਹੈ ॥ ਤੁਹਿ ਕੋ ਪਕਰਿ ਮਾਰਿ ਹੀ ਸੁਟਿਹੈ ॥੫੫॥

(ਨੋਟ ੨:-) ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨ ਪਤਾ ਹੋਵੇ - ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਚਾਈ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਣ ਆਮ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਖਿਚ ਧੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ।)

(ਰਾਇ:) ਯਾਤੇ ਹਮ ਹੋਰਤ ਨਹੀਂ ਸੁਨਿ ਸਖਿ ਹਮਾਰੇ ਬੈਨ ॥ ਲਖੇ ਲਗਨ ਲਗਿ ਜਾਇ ਜਿਨ ਬਡੇ ਬਿਰਹਿਯਾ ਨੈਨ ॥੫੬॥ ਛਪੈ ਛੰਦ॥ ਦਿਜਨ ਦੀਜਿਯਹੁ ਦਾਨ ਦੁਜਨ ਕਹਿ ਦਿਸ਼ਟਿ ਦਿਖੈਯਹੁ ॥ ਸੁਖੀ ਰਾਖਿਯਹੁ ਸਾਥ ਸਤ੍ਰ ਸਿਰ ਖੜਗ ਬਜੈਯਹੁ ॥ ਲੋਕ ਲਾਜ ਕਉ ਛਾਡਿ ਕਛੂ ਕਾਰਜ ਨਹਿ ਕਰਿਯਹੁ ॥ ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੀ ਸੇਜ ਪਾਵ ਸੁਪਨੇ ਹੂੰ ਨ ਧਰਿਯਹੁ ॥ ਗੁਰ ਜਬਤੇ ਮੁਹਿ ਕਹਯੋ ਇਹੈ ਪ੍ਰਨ ਲਯੋ ਸੁ ਧਾਰੈ ॥ ਹੋ ਪਰ ਧਨ ਪਾਹਨ ਤੁਲਿ ਤਿਯਾ ਪਰ ਮਾਤ ਹਮਾਰੈ ॥੫੭॥

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ:) ਸੁਨਤ ਰਾਵ ਕੇ ਬਚ ਸ੍ਵਨ ਤਿਯ ਮਨਿ ਅਧਿਕ ਰਿਸਾਇ ॥ ਚੋਰ ਚੋਰ ਕਹਿਕੈ ਉਠੀ ਸਿਖਯਨ ਦਿਯੋ ਜਗਾਇ ॥੫੮॥

(ਰਾਇ:) ਸੁਨਤ ਚੋਰ ਕੋ ਬਚ ਸ੍ਵਨ ਅਧਿਕ ਡਰਿਯੋ ਨਰਨਾਹਿ ॥ ਪਨੀ ਪਾਮਰੀ ਤਜਿ ਭਜਯੋ ਸੁਧਿ ਨ ਰਹੀ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥

(ਚਰਿਤ੍ਰ ੨੨, ੮੪੩)

(ਰਾਇ:) ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਤ ਚੋਰ ਕੇ ਬਚ ਸ੍ਵਨ ਉਠਿਯੋ ਰਾਇ ਡਰ ਧਾਰ ॥ ਭਜਯੋ ਜਾਇ ਡਰ ਪਾਇ ਮਨ ਪਨੀ ਪਾਮਰੀ ਡਾਰਿ ॥੧॥ ਚੋਰਿ ਸੁਨਤ ਜਾਗੇ ਸਭੈ ਭਜੇ ਨ ਦਨਿ ਰਾਇ ॥ ਕਦਮ ਪਾਂਚ ਸਾਤਕ ਲਗੇ ਮਿਲੇ ਸਿਤਾਬੀ ਆਇ ॥੨॥

(ਲੋਕ ਤੇ ਸਿਖ) ਚੋਪਈ ॥ ਚੋਰ ਬਚਨ ਸਭ ਹੀ ਸੁਨਿ ਧਾਏ ॥ ਕਾ ਖੜਗ ਰਾਇ ਪ੍ਰਤਿ ਆਏ ॥ ਭੂਕਿ ਕਹੈ ਤੁਹਿ ਜਾਨ ਨ ਦੋਹੈ ॥ ਤੁਹਿ ਤਸਕਰ ਜਮ ਧਾਮ ਪਠੈ ਹੈ ॥੩॥

(ਰਾਇ ਦੇ:) ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਗੇ ਪਾਛੇ ਦਾਹਨੇ ਘੇਰਿ ਦਸੋ ਦਸ ਲੀਨ ॥ ਪੈਡ ਭਜਨ ਕੋ ਨਾ ਰਹਯੋ ਰਾਇ ਜਤਨ ਯੋ ਕੀਨ ॥੪॥
ਵਾਕੀ ਕਰ ਦਾਰੀ ਧਰੀ ਪਗਿਯਾ ਲਈ ਉਤਾਰਿ ॥ ਚੋਰ ਚੋਰ ਕਰਿ ਤਿਹ ਗਹਯੋ ਦਵੈਕ ਮੁਹਤਰੀ ਝਾਰਿ ॥੫॥

ਲਗੇ ਮੁਹਤਰੀ ਕੇ ਗਿਰਯੋ ਭੂਮਿ ਮੂਰਛਨਾ ਖਾਇ ॥ ਭੇਦ ਨ ਕਾਹੂੰ ਨਰ ਲਹਿਯੋ ਮੁਸਕੈ ਲਈ ਚੜਾਇ ॥੬॥

ਲਾਤ ਮੁਸਤ ਬਾਜਨ ਲਗੀ ਸਿਖਯ ਪਹੁੰਚੇ ਆਇ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਭ੍ਰਾਤ ਤਿਯ **(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ)** ਕਹਿ ਰਹੀ ਕੋਊ ਨ ਸਕਯੋ ਛੁਰਾਇ ॥੭॥

ਚੋਪਈ ॥ ਜੂਤੀ ਬਹੁ ਤਿਹ ਮੁੰਡ ਲਗਾਈ ॥ ਮੁਸਕੈ ਤਾਕੀ ਐਨ ਚੜਾਈ ॥ ਬੰਦਸਾਲ ਤਿਹ ਦਿਯਾ ਪਠਾਈ ॥ ਆਨਿ ਆਪਨੀ ਸੇਜ ਸੁਹਾਈ ॥੮॥

(ਰਾਇ:) ਇਹ ਛਲ ਖੇਲਿ ਰਾਇ ਭਜ ਆਯੋ ॥ ਬੰਦਸਾਲ ਤਿਯ ਭ੍ਰਾਤ ਪਠਾਯੋ ॥ ਸਿਖਯਨ ਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਵਾਹੀ ਕੋ ਤਸਕਰ ਠਹਰਾਯੋ ॥੯॥੧॥

(ਚਿਤਰ ੨੩, ੮੪੩)

(ਰਾਇ:) ਚੋਪਈ ॥ ਭਯੋ ਪ੍ਰਾਤ ਸਭ ਹੀ ਜਨ ਜਾਗੇ ॥ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਕਾਰਜ ਲਾਗੇ ॥ ਰਾਇ ਭਵਨ ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਯੋ ॥ ਸਭਾ ਬੈਠ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਯੋ ॥੧॥

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ ਨੇ) ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਤਵਨੈ ਤਿਯਾ ਹਿਤ ਤਜਿ ਰਿਸ ਉਪਜਾਇ ॥ ਪਨੀ ਪਾਮਰੀ ਜੋ ਹੁਤੇ ਸਭਹਿਨ ਦਏ ਦਿਖਾਇ ॥੨॥

(ਰਾਇ:) ਚੋਪਈ ॥ ਰਾਇ ਸਭਾ ਮਹਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਪਨੀ ਪਾਮਰੀ ਹਰੇ ਹਮਾਰੇ ॥ ਤਾਂਹਿ ਸਿਖਯ ਜੋ ਹਮੈ ਬਤਾਵੈ ॥ ਤਾਤੇ ਕਾਲ ਨਿਕਟ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥੩॥

(ਸਿਖਯ:) ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਗੁਰ ਬਕਤ੍ ਤੋਂ ਸਿਖਯ ਨ ਸਕੈ ਦੁਰਾਇ ॥ ਪਨੀ ਪਾਮਰੀ ਕੇ ਸਹਿਤ ਸੋ ਤਿਯ ਦਈ ਬਤਾਇ ॥੪॥

(ਰਾਇ:) ਚੋਪਈ ॥ ਤਬੈ ਰਾਇ ਯੋ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਗਹਿ ਲਯਾਵਹੁ ਤਿਹ ਤੀਰ ਹਮਾਰੈ ॥ ਪਨੀ ਪਾਮਰੀ ਸੰਗ ਲੈ ਐਯਹੁ ॥ ਮੋਰਿ ਕਹੇ ਬਿਨ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਦੋਯਹੁ ॥੫॥

(ਲੋਗ) ਸੁਨਤ ਰਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੋ ਲੋਗ ਪਰੇ ਅਰਾਇ ॥ ਪਨੀ ਪਾਮਰੀ ਤਿਯ ਸਹਿਤ ਲਯਾਵਤ ਭਏ ਬਨਾਇ ॥੬॥

(ਰਾਇ:) ਅੜਿਲ ॥ ਕਹੁ ਸੁੰਦਰਿ ਕਿਹ ਕਾਜ ਬਸਤ੍ ਤੈ ਹਰੇ ਹਮਾਰੇ ॥ ਦੇਖ ਭਟਨ ਕੀ ਭੀਰਿ ਤ੍ਰਾਸ ਉਪਜਯੋ ਨਹ ਬਾਰੇ ॥ ਜੋ ਚੋਰੀ ਜਨ ਕਰੈ ਕਹੈ ਤਾਕੋ ਕਯਾ ਕਰਿਯੈ ॥ ਹੋ ਨਾਰਿ ਜਾਨਿ ਕੈ ਟਰੈ ਨਤਰ ਜਿਯ ਤੇ ਤੁਹਿ ਮਰਿਯੈ ॥੭॥

(ਨੂਪ ਕੁਆਰਿ:) ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਰ ਪਿਯਰੀ ਮੁਖ ਪਰ ਗਈ ਨੈਨ ਰਹੀ ਨਿਹੁਰਾਇ ॥ ਧਰਕ ਧਰਕ ਛਤਿਯਾ ਕਰੈ ਬਚਨ ਨ ਭਾਖਿਯੋ ਜਾਇ ॥੮॥

(ਰਾਇ:) ਅੜਿਲ ॥ ਹਮ ਪੂਛਹਿਗੇ ਯਾਹਿ ਨ ਤੁਮ ਕਛੁ ਭਾਖਿਯੋ ॥ ਯਾਹੀ ਕੋ ਘਰ ਮਾਂਹਿ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਰਾਖਿਯੋ ॥ ਨਿਰਨੈ ਕਰਿ
ਹੈ ਏਕ ਇਕਾਂਤ ਬੁਲਾਇਕੈ ॥ ਹੋ ਤਬ ਦੇਹੈ ਇਹ ਜਾਨ ਹਿਦੈ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥੯॥

ਚੋਪਈ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਯੋ ਤ੍ਰਿਯ ਬਹੁਰਿ ਬੁਲਾਈ ॥ ਸਕਲ ਕਥਾ ਕਹਿ ਤਾਂਹਿ ਸੁਨਾਈ ॥ ਤੁਮ ਕੁਪਿ ਹਮ ਪਰ ਚਰਿਤ ਬਨਾਯੋ ॥ ਹਮਹੂੰ
ਤੁਮ ਕਹ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਯੋ ॥੧੦॥

ਤਾਕੋ ਭ੍ਰਾਤ ਬੰਦਿ ਤੇ ਛੋਰਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਨਿਹੋਰਿਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਐਸ ਜਿਯ ਕਬਹੂੰ ਨ ਧਰਿਯਹੁ ॥ ਮੈ ਅਪਰਾਧ
ਛਿਮਾਪਨ ਕਰਿਯਹੁ ॥੧੧॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਛਿਮਾ ਕਰਹੁ ਅਬ ਮੈ ਬਹੁਰਿ ਨ ਕਰਿਯਹੁ ਰਾਂਧਿ ॥ ਬੀਸ ਸਹੰਸਰ ਟਕਾ ਤਿਸ ਦਈ ਛਿਮਾਹੀ ਬਾਂਧਿ ॥੧੨॥੧॥

ਟਿਪਣੀ: - (ਚਿਤਰ ੨੩, ੮੪੩)

ਰਾਇ ਆਪਣੇ ਭਰੇ ਦੀਵਾਨ 'ਚ: ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਝੂਠ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰਦਾ ਹੈ॥ ਕਿ,

- ੧) ਮੇਰੀ ਜੁਤੀ ਅਤੇ ਰੇਸ਼ਮੀ ਚਾਦਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਚੋਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ॥ (੩)
- ੨) ਹੋ ਸੋਹਣੀ ਜਨਾਨੀਏ (ਡਰੀ ਹੋਈ ਨੂਪ ਕੁਆਰੇ) ਦਸ; ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਕਪੜੇ ਕਾਹਤੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤੇ ? (੭)
- ੩) ਕੀ ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇਖ ਕੇ ਡਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾ? (੭)
- ੪) (ਨੂਪ ਕੁਆਰੇ) ਤੇਰੇ ਭਰਾ ਨੂੰ (ਰਾਤ ਗਲਤ ਕੁਟ ਪੁਆਉਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਕੇ) ਮੈਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇ । ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਨਾਨੀਆਂ ਸਪਲਾਈ ਕਰੂੰਗਾ । (੧੧)
- ੫) ਮੈਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ । ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਵੇਰੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਚੁਕਾ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਹਰ ਛਿਆਂ ਮਹੀਨਿਆ ਬਾਦ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਟਕੇ (ਰੁਪਈਏ) ਦਿਆ ਕਰਾਂਗਾ । (੧੨)